

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU

1. Nazwa przedmiotu:	Nauki pomocnicze translatologii - leksykologia i leksykografia			
2. Kod przedmiotu:	FSC-21a			
3. Okres ważności karty:	2012-2015			
4. Forma kształcenia:	studia pierwszego stopnia			
5. Forma studiów:	studia stacjonarne			
6. Kierunek studiów:	filologia			
7. Profil studiów:	praktyczny			
8. Specjalność:	filologia słowiańska – profil czeski			
9. Semestr:	1, 2 lub 3, 4			
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Neofilologii			
11. Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. Mieczysław Balowski			
12. Grupa przedmiotów:	przedmioty specjalizacyjne			
13. Status przedmiotu:	do wyboru			
14. Język prowadzenia zajęć:	polski			
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:				
16. Cel przedmiotu:				
Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z dorobkiem czeskiej leksykografii, dostarczenie im wiedzy na temat zróżnicowania słownictwa współczesnego języka czeskiego oraz wykształcenie umiejętności świadomego, racjonalnego korzystania ze słowników różnych typów.				
17. Efekty kształcenia:				
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
01	ma podstawową wiedzę o miejscu filologii w systemie nauk, specyfice przedmiotowej i metodologicznej oraz o jej związkach z innymi dyscyplinami naukowymi	Ustna forma	Wykład Konwersatorium	K_W01 (+)
02	zna podstawową terminologię z zakresu filologii i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych zorientowaną na zastosowanie praktyczne w wybranym obszarze nauk filologicznych	Ustna forma	Wykład Konwersatorium	K_W02 (+)
03	ma uporządkowaną wiedzę na temat języka (i komunikacji), jego kategorii, poziomów analizy i opisu zorientowaną na zastosowanie praktyczne w wybranym obszarze działalności filologicznej	Kolokwium pisemne	Wykład Konwersatorium	K_W03 (+++)
04	zna podstawowe teorie dotyczące uczenia się i nauczania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów, w powiązaniu z wybraną dziedziną filologii	Ustna forma	Wykład Konwersatorium	K_W09 (+)

05	ma uporządkowaną wiedzę o metodyce wykonywania typowych zadań, normach, procedurach stosowanych w wybranej dziedzinie filologii	Dyskusja	Wykład Konwersatorium	K_W14 (+)
06	potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu filologii oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania wybranych problemów językowych	Kolokwium pisemne	Wykład Konwersatorium	K_U01 (+++)
07	potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu filologii oraz powiązanych z nią dyscyplin do diagnozowania, projektowania i realizowania działań w celu podniesienia efektywności własnej pracy.	Dyskusja	Wykład Konwersatorium	K_U02 (+)
08	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	Ustna forma Dyskusja	Wykład Konwersatorium	K_K01 (++)
09	ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań w zakresie filologii w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych.	Ustna forma Dyskusja	Wykład Konwersatorium	K_K02 (++)

18. Formy i wymiar zajęć:

W. 15 h + 15 h K. 15 h + 15 h

19. Treści kształcenia:

Wykład: Miejsce leksykologii w systemie językowym i jej podstawowe działy (etymologia, semantyka, frazeologia). Etymologia – pochodzenie i pierwotne znaczenie wyrazów. Pojęcie jednostki leksykalnej, relacja między leksemem a wyrazem. Semantyka. Teorie językoznawcze dotyczące pojęcia znaczenia. Pojęcie znaczenia w ujęciu semantyki kognitywnej i składnikowej. Pole semantyczne (znaczeniowe) – pole leksykalne, wyrazowe, znakowe, pojęciowe. Centralne i peryferyjne obszary pola semantycznego. Relacja: wyraz a desygnat, denotat. Stratyfikacja współczesnego języka czeskiego. Odmiany i style funkcjonalne współczesnej czeszczyzny a klasyfikacja czeskiego słownictwa. Terytorialne zróżnicowanie słownictwa. Onomastyka - badanie nazw własnych, ich znaczenie dla historii języka, podstawy klasyfikacji nazw miejscowych i osobowych. Frazeologia – definicja terminu, zakres badań, metody badawcze. Związki frazeologiczne – kryteria podziału. Idiomy, przysłowia. Źródła frazeologii europejskiej (w tym czeskiej i polskiej). Frazeologia czeska i polska – próba porównania. Leksykografia – definicja, zakres badań. Leksykografia a leksykologia. Rozwój słownictwa czeskiego. Leksykografia wśród innych dziedzin nauki. Przemiany współczesnej leksykografii.

Konwersatorium: Badania pochodzenia i pierwotnego znaczenia wyrazów, pierwotnej motywacji wyrazu, odtworzenie, wykrycie i objaśnienie jego struktury, wskazanie morfemów słowotwórczych, metody badań i oceny hipotez etymologicznych. Znaczenie leksykalne (potencjalne) i gramatyczne wyrazu. Typy znaczeń: strukturalne, referencyjne, pragmatyczne, metajęzykowe. Podstawowe relacje między leksemami: synonimia, homonimia, polisemia, hiponimia, przeciwieństwo. Klasyfikacja leksemów: słownictwo odmiany mówionej i pisanej

języka czeskiego, słownictwo ogólne i specjalistyczne, rodzime i obce. Terytorialne zróżnicowanie słownictwa, odmiany środowiskowe, gwary miejskie. Onomastyka - badanie nazw własnych, ich znaczenie dla historii języka, podstawy klasyfikacji nazw miejscowych i osobowych. Związki frazeologiczne – kryteria podziału. Idiomy, przysłowia. Źródła frazeologii europejskiej (w tym czeskiej i polskiej). Frazeologia czeska i polska – próba porównania. Innowacje frazeologiczne współczesnej czeszczyzny (na podstawie materiałów prasowych, radiowych i telewizyjnych). Typy słowników, ich przydatność naukowa i praktyczna. Charakterystyka słowników języka czeskiego. Budowa hasła słownikowego. Metody i techniki opracowywania słowników oraz innych zbiorów słownictwa. Słownik a encyklopedia. Współczesne korpusy językowe.

20. Egzamin: nie, zał, zał/o

21. Literatura podstawowa:

Grochowski M., *Zarys leksykologii i leksykografii. Zagadnienia synchroniczne*, Toruń 1982.
 Kania S., Tokarski J., *Zarys leksykologii i leksykografii polskiej*, Warszawa 1984.
 Mališ O., Machová S., *Současný český jazyk. Nauka o tvoření slov. Lexikografie*, Praha 1992.
 Miodunka W., *Podstawy leksykologii i leksykografii*, Warszawa 1989.
 Piotrowski T, *Zrozumieć leksykografię*, Warszawa 2001.

21. Literatura uzupełniająca:

Lotko E., *Slovník lingvistických terminů pro filology*, Olomouc 1998.
 Pala K., Všianský J., *Slovník českých synonym*, Praha 2000.
Slovník české frazeologie a idiomatiky, t. I *Přírovnání*, t. II *Výrazy neslovesné*, t. III *Výrazy slovesné*, Praha 1983-1996.
Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, Praha 2001.
Slovník spisovného jazyka českého, t. 1-8, Praha 1990.
 Urbańczyk S., *Słowniki i encyklopedie - ich rodzaje i użyteczność*, Kraków-Katowice 1991.

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:

Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta
1	Wykład	30
2	Konwersatorium	30
3	Laboratorium	
4	Projekt	
5	Seminarium	
6	Inne	- przygotowanie do zajęć 30 - przygotowanie do kolokwium 15 - przygotowanie do kolokwium zalicz. 10 - przygotowanie i udział w konsultacjach 5
Suma godzin		120

24. Suma wszystkich godzin:	120	25. Liczba punktów ECTS:	4
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:	2	27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta:	2

28. Uwagi:

Zatwierdzono:

.....
 (data i podpis prowadzącego)

.....
 (data i podpis)